

EDINOST

Glasiló Slovenskega političnega društva za Primorsko

sv edinsti je moč

„EDINOST“ izhaja 2krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 65 gl., za polu leta 35 gl., za četrt leta 18 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 4 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Prebivalstvo na Primorskem.

(Dalje.)

Pisatelj graja, in po vsej pravici, tudi to, da je statistična komisija tudi Furlane kar naravnost vpisala mej Italijane; saj je vendar znano, in Ascoli sam je to po temeljnih študijah dokazal, da je furlanščina sicer romanski, ali čisto samosvoj jezik, prav kakor rumunščina, ali spanjščina, nikoli pa se ne more furlanščina prištevatvati narečjem italijanščine.

Da se furlanščina ni razvila literarno, temu so razni uzroki, kakor je gotovo, da se ščasoma popolnoma vtopi v italijanščini; ali za zdaj je furlanski narod še vedno poseben narodni element.

Pisatelj na to preide k statističnim rezultatom zadnje štetve.

Goriška grofija ima po tej prebivalcev 211.084
 Trst z okolico " " " 144.844
 Istra " " " 292.006

Skupaj torej prebivalcev 647.934

V tem številu so všteti tudi podaniki tujih držav, mej njimi največ italijanskih; takih podanikov je le v Trstu 24.329, na vsem Primorskem pa 37.246; potem takem je pravih avstrijskih domačinov na Primorskem 610.688. Od teh prebivalcev je zadnja štetna komisija vpisala in sicer

Italijanov:	
v Trstu	88.887
na Goriškem	73.425
v Istri	114.291
Skupaj	276.603
Slovencev in Hrvatov:	
v Trstu	26.389
na Goriškem	129.869
v Istri	174.736
Skupaj	330.994

Namcev:	
v Trstu	5.141
na Goriškem	2.659
v Istri	4.779
Skupaj	12.579
Drugih:	
v Trstu	98
na Goriškem	66
v Istri	348
Skupaj	512

Zanimivo je tudi število raznih tujih držav podanikov na Primorskem, posebno pa v Trstu. Tujcev živi po narodnosti v Trstu:

Italijanov 16.176, Hrvatov-Srbov 5207, (v tem številu je okolo 1—2° Madjarov, ker mej tujce se štejejo tudi vsi podaniki ogerske krone), podanikov nemškega cesarstva 928, angleških podanikov 306, francoskih 172, španjskih 46, ruskih 55, švedskih 43, švicarskih 823, turških 684, grških 808; vse druge države so zastopane z jako majhnimi številkami, ali vseh pravih tujcev skupaj je v Trstu 24.329; na Goriškem pa 5065 (mej temi 969 Hrvatov-Srbov, 117 podanikov nemškega cesarstva, 3752 Italijanov, 62 Francozov itd.) in v Istri 7852 (mej temi 3900 Srbov in Hrvatov iz druge polovice države, 99 nemških, 3714 italijanskih podanikov); vseh skupaj na Primorskem 37.246 podanikov tujih držav, mej katere se všttevajo, kakor rečeno, tudi podaniki ogerskih dežel.

Pisatelj nadalje dokazuje, kako je treba popraviti statistiko od leta 1880, posebno gledé Furlanov, Slovencev in Rumuncev. On odvzame torej Italijanom 52567 in jih dene pod posebni oddelek Furlanov, odvzame prav tako 2044 prebivalcev poreškega okraja Slovincem in jih doda Hrva-

tom; potem napravi še poseben oddelek za Rumunce ter vzame v ta namen Italijanom 1590, Hrvatom pa 531 glav. Po takem razvrščenju napravi potem nov statistični izkaz, po katerem živi v vseh treh Primorskih deželah 12.579 Nemcev, 222.446 Italijanov, 52.567 Furlanov, 197.080 Slovencev, 123.383 Hrvatov, 2121 Rumuncev, 510 Čehov in Poljakov in 2 Rusina (to je pravih avstr. podanikov brez tujcev).

Po tej statistiki se torej poslužuje od Primorskega domačega prebivalstva 2 po sto nemškega, 36 po sto italijanskega, okolo 9 po sto furlanskega, 20 po sto hrvatskega, nekaj nad 32 po sto slovenskega in okolo 1 po sto rumunskega in českega, oziroma poljskega jezika. Ali i to razvrščenje je še vedno na škodo Hrvatov in Slovincem, ker teh je tudi na podlagi občevalnega jezika na vsem Primorskem gotovo še nad 65 po sto in so razne italijanske komisije Slovane za najmanj 12 po sto oškodovale, o čemer bomo sicer še kesneje govorili.

Pisatelj potem v kratkih potezah omenja zgodovine raznih ljudstev na Primorskem. Kompaktno Italijani na Goriškem prebivajo le bolj ob morju, to je mej tem in reko Sočo, namreč v onem delu dežele, ki je še do leta 1797 spadala pod Beneško ljudovlado, v ostalej ravnini pa Furlani. Slovenci pa se začenjajo precej ob holmcih, ki oklepajo furlansko nižavo in so od tam pa do Koroške meje, na Krasu in v vipavske dolini do Gorice kompaktni, — okrajna narodna meja Slovencev proti Furlaniji so vas Dolenja, (Rutars) in Mernik.

Mej tem ko italijanski zgodopisci

le vedno trde, da so se Slovenci po nekako ukradli na Goriško, pa je bar. Czoernig tako pravičen, da priznava, da so prišli tija kakor zavezniki Avarov in so si z orožjem osvojili sedanje svoje sedeže Goriške, Tržaško okoličico in severno Istro, kar dokazujejo mnogi krvavi boji Slovencev z longobardskimi vojvodi, ki so bili gospodari furlanske vojvodine. Po Pavlu Dijakonou so postali Slovenci obče poznani in pripoznani mejaši Furlanov še le v začetku 8. stoletja, torej prebivajo na teh tleh na vsak način nad 1100 let. Še le leta 1001 se je pisalo o vasi Gorica, katero je še le grof Henrik II. povzdignol v vrsto mest.

Da so prvobitni prebivalci vasi »Gorice« bili Slovenci, to kaže uže ime samo in torej o tem ne more biti dvoma. Pisatelj tega sicer ne omenja, ali nam se zdi to potrebno. Goriški grad je bil lastnina nemških grofov (Eppensteinerjev in Lurngauerjev), kateri so Goriško vladali do 1500, katero leto so nastopili mogočni Habsburžani vladarstvo goriške grofije. Nemški grofi so seboj pripeljali v Gorico gotovo nekoliko nemških vitezov in nemške služadi, naravno je torej, da je v Gorici od nekaj tudi nekoliko nemških družin bilo, katerih mnogo pa se je tudi pofurlanilo in poitalijančilo.

Okolo grada so se kesneje naselili tudi nekateri ital. vitezi in nekoliko furlanskega ljudstva. Gotovo pa je, da je bilo ljudstvo goriškega mesta še do začetka tega stoletja večinoma slovensko in da se je potem mnogo tega ljudstva pofurlanilo in kesneje poitalijančilo.

Ta proces pravega poitalijančanja Gorice pa se je začel hitrejšje vršiti

PODLISTEK.

Narodne pripovedke

Iz Spodnje Štirsk.

IV.

Velikani.*

Nekdaj so bili trije možje, posebno močni, pravi velikani. Prvi je imel več centov težko palico, s katero se napoti po sveti. Ko tako roma po svetu, najde nekod mlinarja, kateri se je igral z mlinskim kamenom. Velikan mu reče: Pojdi z menoj, dober si pri meni, samo gospodar ti mora 600 goldinarjev dati, če ne ga jaz s to palico už primoram; tudi gospodar se ni upal veliko ustavljati, ko ugleda tega velikana, ter zahtevano mlinarju da, misleč si, boljše dati, nego »krvava pleča nositi«. Napotita se dalje, najdeta spet enega, kateri je nekemu grofu debela hrastova drevesa pipal, mislita, tega bi dobro bilo seboj vzeti, da se z nama klati po tem svetu. Velikan s železno palico mu

vel, pojdi z nama, jako bite potrebovala. Grof naj ti da 1200 denarjev, za to dá si mu brastje pipal, ti pa pojdeš z nama, vsi se napotijo h grofu in zahtevajo plačilo. Grof se ne ustavlja dolgo, ker vidi, kakošne velkane ima pred seboj ter da omenjeno svoto, misleč si, čim prej tem boljše, ker se mu je uže koža jezila, in laje mu po koncu vstajali. Napotijo se vsi trije dalje po svetu, jedo in pijejo za dobljeni denar, pa vidijo, da se jim denar zmrlaj bolj suši in da ne pojde dolgo tako; sklenejo kupiti tri pare volov, s temi se napotijo v veliko šumo (tes. hosto) in mej seboj pravijo: Tu hočemo ostati. Eden zakuri velik ogenj, drugi vola ubije, dva pa gresta na lov, bili so namreč uže štirji, ker se jim je s potoma še eden pridružil, pa videč grozne velikane, ušel je ob prvej priliki. Oni pa kuha in peče vola, ter onima dvema, ki sta na lov šla, pravi, da ima da znamenje, kadar bo te obed gotov in se speče meso. Ko je bilo meso pečeno in je uže mislil iti na drevo in dati znamenje s piščalko, pride neko majhno človeče, vse z dlako obraslo, imel je črno umazano oblčje, in obleka njegova je bila iz samih cunj, ki so visele z njegova, bil je ves beraču podoben.

Prosim te, reče črno-c, daj mi golido juhe; velikani da juhe, katero naglo popije, zanj še prosí mesa, velikani mu da celo volovsko glavo, nekaj časa trga pridno kos za kosom in videti je bilo, da mu prav v slast gre; ko tako nekaj časa pridno grize volovščino, pade mu glava na tla, ker jo je sam spustil, in prosí velikana, naj mu jo pobere; velikan se pripogne, misli dati glavo beraču; a zdaj se je ta dozdevni berač spravil na velikana ter ga

je hudo zdelal, tako da ni mogel vstati. Ona dva na lovu vidita, da vedno še ni nikakega znamenja in gresta gledat, kaj se je zgodilo; ko prideta, prašata ga, kaj se mu je zgodilo, da tako na tleh ves krvav leži. On pa reče, da ga je zima prijela.

Drugi dan pa ostane drugi, da pripravlja in peče meso za obed; tudi sedaj gresta dva na lov, ali tudi sedaj pride oni črnc ter prosí za grizljaj, kakor poprejšnji dan, in tudi temu se prav tako zgodi, kakor prvemu.

Tretji dan pa kuha oni s železno palico; spet peče enega vola. Ko je bil kuhan, pride prav tisti črnc ter prosí golido juhe, in dobi potem še mesa, tudi sedaj spusti meso in prosí onega, naj mu ga pobere. Velikan veli: Ti prokleti »falot«, uže sam pobereš; črnc se pripogne, hitro na to mahne velikani črnca po glavi s palico, da je na mestu šest glav odletelo od tega capina; prej pa se je videlo, da ima le eno glavo. Zanj zleze ta velikani na drevo in zapiska svojima tovarišema; ona dva to slišita, ter se čudita, kako bi to moglo biti, da njega ni capin namahal, prideta tja in vidita, da šest hudičevih glav na tleh leži, on pa njima hitro razloži, kaj se je zgodilo, malo poobedvajo ter zapusté tisti kraj in se dalje po sveti podvizajo.

Ko tako nekaj časa potuj-jo, pridejo do necega gradu, kder je bila ukleta devovjka, grofova hči, globoko v zemlji v nekej votlini. Grof to tem trem velikanom pove in še reče: Kdor reši mojo hčer, dobi grad in tudi njo za ženo, ali nijeden se ni upal stopiti v to votlino s prvega, nazadnje vendar z božjo pomočjo stopi

oni, ki je več centov težko palico imel, v to votlino, ona dva pa zunaj ostaneta.

Ko tako nekaj časa brede po tej votlini, pride do prve hiše, vrata odpre in tu najde vraga v postelji z šestimi glavami, bila je pa tu še zlata krogla, šest centov teška, tudi je bila neka stara žena, najbolj smrti podobna, sama kost in koža. Ona mu reče, če to kroglo vzdignete, utegnute se postaviti temu vragu. On zgrabi kroglo ter jo zabiti pod posteljo, in vrage dole padne, zatem še s palico parkrat mahne po njem, tako močno, da mu vseh šest glav odleti. Tedaj se napoti v drugo hišo, vrata odpre in stopi notri, tam pa najde v postelji spet enega vraga, ta je pa imel dvanajst glav, tudi je bila krogla 10 centov teška iz zlata, uže pri tem ga prime huda zima, tako da mu s prva lasje klobuk na glavi potiskajo kvišku. K malo se osrči, prime ono kroglo ter jo z veliko močjo zabiti pod posteljo. Tudi ta vrage padne s postelje. Velikan mahne s palico, pri prvem udarcu mu odleti ednajst glav, ko pa vidi, da ga še ni konec, mahne še drugič z vso močjo in srditostjo po njem in dvanajsta glava mu odleti.

Gre v tretjo hišo, tu vidi vrage, kateri je imel štirindvajset glav, bila pa je tudi krogla težka 24 centov iz zlata, v drugej postelji najte zakleto devovjko, zdaj ga nova moč navdaja, zbere vso moč, zgrabi kroglo, katero s težavo zabiti pod posteljo, in vrage se le malo gane, udari s palico, pa le dvanajst glav mu odleti. Sedaj je vrage po koncu, postavi se velikani in grozno zatuli, ali hitro prinese stara žena, katero je videl v prvi hiši, v skienici vode in njemu reče: Namočí si hitro prst v tej vodi in ga obliži, on to stori, in to dobi

* Ta pripovedka je močno enaka onej iz tržaške okolice, natisnena v 25. in 26. listu „Edinosti“; a imeli smo jo uže v rokah, predno se je začela tiskati prva; to priča, kako na široko so razširjene pripovedke mej našim narodom. — Pri tej priiki živo pripravimo naravnost pripovedek in drugih narodnih svetinj, naj jih z pišejo prav tako, kakor so jih čuli iz ust naroda, ker le tako zapisane so naravno zrcalo duševnega življenja našega naroda. Ured.

še le v drugej polovici petega desetletja tega veka, kakor to predobro ve pisatelj teh vrst in mnogo gospodov, ki so v tistem času v Gorici študirali. V Gorici tudi še denes skoraj vsak domači Goričan vsaj za silo umeje slovensko; ali pred 30—40 leti se je slovenščina tudi po družinah goriških močno govorila. Slovenski element pa je na Goriškem tako odvažen, da ga ne bode nikoli mogoče v mestu Gorici zatreti, kakor je želja Lahonov. Le narodne šole naj dadé tamošnjim Slovencem, pa bomo videli, da bo statistika, uže v 10 letih še vse drugače govorila.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarjevič Rudolf z vzvišenostjo so-progo je prišel 7. t. m. zjutraj v Prago in bil na kolodvoru sprejet od vseh dostojanstvenikov. Ob desetih dopoldne sta visoka gosta obiskala Rudolfinum. Vodja hranilnice Peche je pozdravil visoka gosta in prestolnik je v odgovoru izrekel svoje obžalovanje, da mu ni bilo mogoče udeležiti se slovesnosti, ko se je odprlo krasno poslopje, katero je hranilnica obrtniki in umetnosti sezidala. Ob treh popoldne sta se vzvišena gosta odpeljala v Bruselj, kamor sta 8. t. m. dospela; na kolodvoru ju je sprejela vsa kraljeva obitelj, diplomatični zastopniki in najvišji uradniki. Prišla sta v Bruselj, da povišata slavnosti, ki se vrše ob petdesetletnem rojstvenem dnevu belgiškega kralja.

Ko se je 9. t. m. peljal cesarjevič z flanderskim grofom in grofico v cerkev k zahvalnici, ki se je obhajala vsled petdesetletnega rojstvenega dneva belgiškega kralja, napadel je kočijo nek mož ter šipe razbil. Moža so prijeli in zaprli ter se trdi, da je blazen.

Carinska novela, kakor trdijo časniki, ne predloži se do jeseni državnemu zboru, tako ste se neki dogovorili avstrijsko in ogersko ministerstvo. — Komisija gosposke zbornice je sprejela predlogo o severnej železnici tako, kakor je bila sklenena v poslanski zbornici.

Vnanje dežele.

O rusko-angleški vojni se piše iz Petroburga v Köner Ztg. mej drugim to-le: Če tudi Angleži silno preté z vojno, vendar tukaj ne verujejo dosti, da pride res do vojne, ker Angleška gotovo ne more ozbiljno misliti na to, da bi meč zdrla. Ruse prav malo straši mobilizacija angleške vojske in sklicanje reserve, tem par tisoč vojakom se Rusi smejejo. Rusija je uže meseca decembra lanskega leta zbrala celo

divizijo na avfganskej meji in 40. divizija je uže na potu iz Saratova proti meji, in še druga krdela se tja pošljejo, če bo treba. Rusija ne želi vojne, in v merodajnih krogih se te besede celo ogibljejo; pri vsej tej miroljubnosti pa so vendar o tem edini in ostanejo tudi stanovitni, da od zaželenih meje ne odstopijo. Zdaj ne bi šlo za pomorsko vojno, ne za Kronstadt, kakor pravi «Nov. Vremja», ampak za Indijo. Angleška igra predrzno igro. Z ruskim velikanom se ona ne more meriti v vojni na kopnem, vendar pa slika na steno vojnega hudiča. Priljubljeno pretenje, da angleško vojno brodovje rusko trgovino popolnoma uniči, ne dela strahu; vojna bi skoraj gotovo rusko obrt še povzdignola, iz fabriških dimnikov bi se še bolj kadilo in denar bi prišel mej ubožniše ljudstvo. Za vojno v Evropi bi utegnola Rusija imeti premalo novcev, za Azijo jih ima dovolj. Najdražje, kar bi se jemalo v ozir, to so ljudje, a teh carju še nikoli ni manjkalo, Angleži pa se s temi ne morejo ponašati. Časniki in občinstvo zasmehujejo angleško pretenje i ne verujejo, da bi tako bedasti bili in v tem njim tako neugodnem času sprejeli se z vojno močjo, kakoršna je Rusija. In, če pride tudi do vojne, tukaj nemajo nobenega strahu. Ni jim treba biti v skrbeh, kako se konča, ker, naj se zgodi kar koli, v Aziji bodo Rusi zmagovalci in s tem lahko pobotajo mogoče druge negode. Potem bile prašanje bilo, kdo bo vstrajniši: v Aziji zmagana Anglija, ali zaprta Rusija. Namestnik vojnega ministra Obručev, znani rudeči panslavist, z dušo in telesom dela na to, da Angležem poplati uslugo za sv. Stefana pogodbo. Temu nasproti pa je Giers zelo previden. Giers in Obručev, oba skušata carja na svojo stran dobiti; kadar je eden pri avdijenci, vselej se oglasi tudi drugi ter skuša ovreči prejšnjega razloge. Car je miroljuben, a vendar ne bi nikakor dovolil, da se ruska vojska Angležem na ljubo umakne z sedanjih stališč. — Časnik «Mosk. Vedomosti» tudi ne pripisuje velike važnosti angleškemu pretenju. Ta časnik pravi mej drugim: Kar se tiče vredbe vojaške moči v Beludžistanu in ponudbe vojne pomoči nekaterih indijskih knezov, nismo tako nevedni, da ne bi znali, koliko je resnice na dotičnih poročilih iz Kalkute. Kdor se za vojno pripravlja, gleda, da sovražnika prenagli, strategičnih načrtov pa ne trobi javno po svetu. In tudi to je znano vsej Evropi, kako malo morejo Anglijo k vojni izpodbujati nje kolonijalne in druge razmere. V Londonu se zanašajo na shod v Raval-Pindi, kder se je lord Dufferin te dni sešel z emirjem Abdurrahmanom. Emir se ima, to je naravno, z indijskim namestnim kraljem o čem pogovoriti. On lahko, n. pr. prosí, da se mu poviša letna penzija, sme prositi, da se mu povrne pešaverska dolina, katero so mu Angleži vzeli, itd. Če pa prav rad dovoli volku mej svoje ovce, to je še

iz votline. Najdražji njegov zaklad, kateri je rešil, namreč devotka, bila je zgubljena, kajti dobro je vedel, da sta njegova tovariša seboj vzela njo in se po sveti dalje napotila. Razne misli mu rojijo po glavi, vidi, da sta ga zapustila oba tovariša, da je zapuščen od vseh in da morebiti se nikdar ne reši iz te votline. Ko tako hodi in blodi, zagleda, da je priletela velika ptica v votlino, sladek up ga navdaja. Ptica sede on pa hitro sede ptici na peruti. Ptica pa razprostre velike peruti ter se dvigne šumom na kvišku in tako ponese našega junaka na vrh s palico vredi. Več let hodi potem po sveti, izvrši še marsikde kako junaško delo ali za svojima tovarišema nezna kam ni kod, tudi za devotko ne ve, kde živi. Po dolgem potovanju pride prenočišča prosit prav v grad, kder so stanovali devotka in oba njegova tovariša, začne tožiti, kako se mu je hudo godilo na svetu. Tudi pokaže jezike hudičev, katere je porezal glavam, ko je rešil neko devotko, katera je bila ukleta v votlini.

Ko to sliši devotka, k njemu steče, presrčno ga objame ino reče: Ti si mi rešitelj, tudi moj mož, dokler naju smrt ne razloči. On pa jezen da oba svoja pajdaša velikana obesiti še pred poroko. Ona dva sta potem srečno in veselo poporoki živela, poroka se je obhajala več dni, mnogo je bilo povabijene viteške gospode, vršile so se vesele napitnice ter žvenketale kupice ino kozarci. Dolgo sta še živela v zakonskej ljubezni in blagoslov božji bil je z njima.

prašanje. Angleži natvezujejo svetu, da je avfganski emir njih vazal, ker mu pošiljajo novce; to pa ni res, on novcev ne jemlje za službo, ampak le zato, da Angleže pušča v miru. To je le nekak tribut, nikakor pa ne darilo.

Mej Rusi in Avfgani se je uže začela vojna, prej, nego se je mislilo. Poveljnik Komarov je namreč poslal v Petersburg poročilo, da je bil vsled napadanja Avfganov primoran, 18. marcija napasti utrdbe na obeh bregovih reke Kušk. Avfganska vojska, ki je imela 4000 mož in 8 kano-nov, bila je pobita in razpršena ter je na mestu pustila 500 mrtvih. Rusi so zaplenili vseh osem kanonov, dva prapora, kakor tudi ves tabor z vsem strelivom in živežem. Ruska vojska ima enega častnika mrtvega, tri ranjene, 10 mož mrtvih in 29 ranjenih. Po boju se je Komarov zopet umaknol na to stran Reke Kušk. Angleški častniki so bili pričujoči pri bitvi in so prosili mej begom Avfganov ruskega varstva, ali ubežni Avfgani so jih se sabotirali.

V angleški spodnji zbornici je 9. t. m. Gladstone naznanil, da so Rusi potolkli Avfgane ter pristavil, da se mu zdi, da Avfgani niso dražili Ruse in da je zahteval od ruske vlade, naj da pojasnila.

Novo francosko ministerstvo je tako le sestavljeno: Brisson načelnstvo in pravosodje; Freycinet zunanje zadeve, Allain Targé notranje zadeve, Clamageran finance, Globet nauk, Campenon vojaštvo, Sadicarnost javna dela, Pierre Legrand poljedelstvo, Hervemangon trgovina, Sarrrien pošta, Galiber vojna mornarica. — Brisson in Campenon sta Nemčiji velika neprijatelija, pa tudi Freycinet jej ni prijatelj, vendar pa je jako previden in hladnokrven politikar in zato se ni bati, da bi se spril z Nemčijo. Novo ministerstvo je v poslanski zbornici 7. t. m. izjavilo, da se bode prizadevalo, pridobiti spoštovanje pogodbam od strani kitajske vlade, če mogoče z pogajanjem, če ne, pa z orožjem in da značaja ekspedicije ne promeni brez dovoljenja parlamenta. V evropskih prašanjih bo vlada vedno imela pred očmi naravne interese francoske države in v notranjih zadevah pospeševala svobodno in naravno jačjenje republikanskih moči. Ministerstva častna naloga bo, varovati svobodo volitev. Potem je Brisson zahteval 150 milijonov frankov kredita za Tonkin, ki je bil s 342 glasovi proti 92 sprejet in s tem izrečena zaupnica novemu ministerstvu. — 8. t. m. je ta kredit sprejel tudi senat z 211 glasovi proti 6. Poslanska zbornica pa je ta dan na mesto Brissona volila novega načelnika, in moralo se je trikrat glasovati, da se je dosegla zakonita večina. Pri tretjem glasovanju je bil načelnikom izvoljen Floquet z 171 glasovi proti 135, katere je dobil Fallieres. Potem sta senat in poslanska zbornica odložila seje do 4. maja. — V senatovej komisiji je izjavil ta dan Freycinet, da se res vrše dogovori zastran sklenitve miru, ali on hoče pred vsem pozvedeti menenje kitajske vlade. On je vsled tega brzojavil v Peking ter bo še le, ko pride odgovor, mogel naznaniti, ali se je mir sklenol. — V Tonkinu so Francozi zopet zasečili soteski Deovan in Doakan.

Francoska vlada je 9. t. m. dobila iz Pekinga brzojavno poslanico, ki naznanja, da kitajska vlada sprejme mirovne uvete.

V Kanadi so se Indijani uprli in upor zelo raste in se širi. Kanadska vlada je napela vse moči, da upor zatara, ali sploh se misli, da jej tega ne bo mogoče, ker je število upornikov vedje nego vojakov in so tudi bolj oboroženi.

DOPISI.

Iz Skednje, 9. aprila. — Naši krčmarji so preskrbeli prav dobro vino za velikonočne praznike, pa vreme ni bilo nič kaj prijetno in zaradi tega je bilo prav malo vnujnih ljudi po krčmah. Zato pa smo se mi Skedenjci toliko bolj gostili in mirno se pogovarjali o vsakovrstnih rečeh. In to se ve tudi o cikoriji, ker cikorjži se po vsej okolici klatjo, tukaj v Skednji pa nismo še zapazili nobenega; morebiti se tega strašijo, ker smo od nekdanj na glasu, ta smo silni, a proti tako kilovemu društvu mora biti vsak pošten človek silen, ker sprejemlje take civete in cavate za svoje ude, ki po naše okolici trosijo laži. Kazen jim pa ne odide, saj vsako nepošteno vedenje in delo prej ali slej kazni zapade.

Kesal vedenja se bo tudi še tisti naš Lavrenčič, ki je nas Skedenjce z svojo lažjo na Opčinah osramotil pri našem narodu s tem, da je trdil, da se mi Skedenjci nismo nič brigali za tržaškega sokola, ko je nas obiskal, in da smo mu klicali »pust« in vendar tržaški sokol še nikdar ni bil boljše in lepše sprejet nego v Skednji; naproti mu je šel odbor naše gospodarske družbe, naši pevci in polno ljudi. Ravnatelj gospodarske družbe je segel v roko starosti Sokola in ga kakor zastopnik Skednje v imenu Skedenjcev lepo pozdravil in ljudstvo mu je zaorilo 3 krat: »Živi, slovenski sokoli!« Potem pa smo se z njim skupaj kakor dobri bratje veselili. Sokoli so nam pokazali tudi svojo spretnost, in pri tem jim je več stotin ljudi ploskalo in jih pozdravljalo z burnimi živioklici. Sokolov izlet nam je in nam vedno v spominu ostane. To kaže, koliko je verovatli cikorijašu Lavrenčiču in kaka niča je on; iz maščevanja je nas zdaj na Opčinah osramotil, ker leta 1873. se je hotel vsiliti za kandidata za prvi okraj, a ker smo spoznali, da ima slamo v glavi na mesto možganov, in da on sploh ni mož, ki se mu sme kaj zaupati, zato mu je kandidatura izpodletela. Več Skedenjcev.

Iz Tržaške okolice, 7. aprila. — (O Barkovljanskem cerkvenem i narodnem petji). — Še pred kakimi četririmi leti so sloveli Barkovljanski pevci za prve v okolici. Hvaljeni so bili po slovenskih in tudi ital. listih. V kratkem času so se naučili najlepše naše narodne in umetne pesmi i peli mnogokrat v gledališčih pri »besedahe« slov. društev. A ne le to. Kakor so bili Barkovljanski pevci v narodnem in umetnem petji izurjeni, bili so i v cerkvenem. Skoraj vsako leto so se privadili po eno teško latinsko sv. mašo. I na velike praznike, na pr. Božič i Vuzam (Velikonoč) prišlo je tudi iz drugih vasi nekaj ljudstva pošlušat vrle »tedanje« Barkovljanske pevce. Kaj pa je sedaj v Barkovljah? Na velikonoč v nedeljo 5. t. m. je bilo v Barkovljah pri velikej maši skoraj »vse mrtvo« mej ljudstvom, ni bilo videti veselja, kakor druga leta, i kakor bi se spodobilo (namreč radi Kristusovega vstajenja). Znano je, da petje mnogo poveljuje Božjo čast. Petje pa mora biti lepo i ubrano, kar se i vsakemu priprostemu človeku dopada. Tega pa v Barkovljah na veliko noč ni bilo. Pevci so »žgali« pol stoletja staro latinsko mašo, katero zna uže vsaka baba »na pamet«. Odločno more se reči, da so Barkovljanski pevci podobni raku, ki hodi »nazaj«, mesto »napreja«. More se jim tudi reči, da so ovce »brez pastirja«. (namreč učitelji). — Toda tega niso oni sami krivi, i da »možato« govorimo, — čisto nič niso oni tega krivi. Kriv pa je v prvej vrsti »preslavni narobe« Tržaški magistrat, koji ondotnemu učitelju tabranjuje (kakor sam pravi) vsako nadaljno pevsko učenje. Čujili smo se, ko smo zvedeli, da magistrat prepoveduje učenje »narodnih pesmi«. Kaj moremo reči pa sedaj, ko »z odprtimi« usti si šimo, da magistrat tudi cerkveno petje zabranjuje podučevati. Toda vemo, kaj je temu krivo. V okolici se prepeva vsako nedeljo (izven velicih praznikov) slovensko po domačih cerkvah. In prav to gotovo najrč »v oči boie« Tržaški magistrat. Tako je tedaj Gospodje pod »razpočeno« Mihec Jakčovo kolibo bi radi vzeli okoličanom najprej njih jezik (to je narodnost) i potem vero. Napravit bi radi iz okoličanov renegate — Irredentarje, i potem še — liberalce. — Č. g. Barkovljanski učitelj Mosettig (nekdanj Možetič) učil je pred leti v Barkovljah narodne i cerkvene pesmi. V zadnjih letih se je pa, žalihog! vidzelo o tem jako izpremenil. Če uže magistrat vsako učenje petja zabranjuje, imamo, hvala Bogu! vendar v okolici nekaj vrlih učiteljev, kateri domače pevce uče. In radi tega bi moral Barkovljanski g. učitelj premisliti pesnikove besede: Dolžan ni samo, kar velava mu stan, Kar more, to mož je storiti dolžan.

Da, tako je. Radi cerkvenega petja v Barkovljah je nevoljna vsa vas, i tudi pevci sami. Poiskali bi si uže drugega učitelja (kakor sami pravijo), toda Barkovlje so od mesta malo preveč oddaljene, drugih domačih pevovodjev pa nemamo. G. Barkovljanskega učitelja bi pa prosili: naj zopet poprime za delo, ter naj ukažejnje pevce nadalje podučuje. Svetovali bi mu tudi, naj se ne zboji vsakega migljaja »male Barkovljanske avtoritete!« Ako to stori, pridobi se zopet zaupanje domačih pevcev in vse vasi. — Slavno c. kr. vlado bi pa vprašali, ali ve za postopanje magistrata v okolici? In kar je še več, če ve, da se tudi učenje cerkvenih i narodnih pesem prepovedujejo? Čas je menda uže, da vlada magistratu malo »na prste stopi«. Ako i tega ne bode, utegne si ljudstvo samo pomagati. In potem! . . .

Iz Boljunca, dne 7. aprila. — (Izv. dop.) — Na velikonočni ponedeljek popoldne so prišli nekateri gospodje »od patrijotičnega društva Avstrija« iz Trsta tu sem v Boljunec, v gostilno h g. Jos. Kraljiču, kder so bili prav takrat zbrani tudi godci pri kupici dobrega vina. Prijazni »Avstrijci« so se jeli takoj pogovarjati z navzočimi v dokaj poštenej slovenščini,

povdarjajoč posebno avstrijsko domoljubje in naprosili so golce, da so v dokaz živega in resničnega domoljubja poleg drugih komadov tudi avstrijsko himno trikrat zagorili, na kar so vselej po vsej dvorani zaorili gromoviti „živio-klici“. S takimi Italijani bi bila sprava lahko reč, sploh ne more biti mej njimi in Slovenci prepira, kar kaže, da le slabi Avstrijci morejo biti sovražni Slovencem.

S prijateljskimi pozdravi so se poslovili k mami potem vljudni gospodje od nas. Želimo, da bi jih še večkrat videli mej seboj, kajti gosti, ki spoštujejo našo narodnost in ljubijo našo skupno domovino, mogoče Avstrijo, vedno so nam dragi.

Domače in razne vesti.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil v tržaškem deželnem zboru skleneni zakon, vsled katerega se odpravijo doneski za zalog normalnih šol in uvedo doneski iz zapuščen.

Razpisane službe. Pri glavnem colinskem uradu v Trstu razpisana je služba asistenta XI. vrste. Prošnja do 26. aprila t. l. — Občinskega tajnika v Dobušnici 300 f. in služba pota ravno tam 70 f. plače, prošnje na županstvo v Dobušnici do 20. oziroma 14. aprila t. l. — Pazniškova služba v kaznilnici v Gradiški plača 260 for. 25 po sto službene doklade, stanovanje, kruh in obleka, prošnja na okrajno sodišče do 15. maja t. l. v Gradiški.

Odbor del. podp. društva je v zadnje seji sklenol, da v zmislu društvenih pravil pripróča na novo odprto pekarijo rodoljuba *Frana Jeršeka*, kar se tudi vsem udom društva in vsem rodoljubom naznanja v ravnanju.

Veteransko društvo za Trst in okolico priredi v malo dneh veliko tombolo na dvorišču velike vojašnice, dan se pozneje razglasi s posebnimi naznanili, ki se javno nabijejo. Dobitek prve cinkvine je določen na 100 gl., prve tombole na 300 in druge tombole na 200 gl. Dobitki se splačajo koj na mestu po odbitku erarične pristojbine. Karte se po 30 kr. uže dobivajo v društveni pisarnici. Čisti dohodek te tombole je namenjen društveni zalogi za vzajemno podporo.

Zarad shoda v Bazovici na veliki ponedek se Tržaška »Solobarda« norca dela. Shod je bil tak, da so se nekemu odborniku Cikorije, ki je vse videl in slišal, kar silne cedile, kajti prepričan je bil, da Cikorija bi ne imela kaj takega niti poskusiti v okolici Tržaške. Gospod Raškovič je to stvar tudi videl, videl jo je tudi odbornik Cikorije Krizmančič, oba sta prišla in tudi brž zginola. Naj se torej potolaži »Solobarda« in naj pošlje svojega iznajivega kljukca v neteljo, to je jutre na Opčino, morda ga vjame tudi on en glazič; vsaj Slovenci sino dobre duše in privoštno tudi »Solobardi« nečastno svojo eksistencijo, tudi taki ljudje in listi morejo biti, da se človek uči, kak ne sme biti. A rivederci ad »Opčina«.

Odbor Cikorije je v Irredentarskem listu »L'Alabarda di Trieste« objavil nek oglas, ki se obrača proti nekim listom, katere imenuje »stampa disonestae« (nepošteno časopisstvo) in zatrjuje, da je Cikorija neodvisna od drugih društev (hoče reči, od Progressa), da bode pri volitvah za mestni zbor delala za domačine, a pri volitvah za državni zbor za možje, katerim je na srečo čast Trsta.

Kako žilostni patroni so pač v tem odboru; to izjavo je pač mogel pisati le Verzota v kakej »petešariji«, ko ga je uže »rukno« 10 glazkov. Ljudje, ki obečajo svojim pustašem, da bodo dajali javne mestne službe onim, ki se vpišejo v Cikorijo, službe katere je treba oddajati le po zmožnosti in zaslugi; ljudje, ki obečajo drugim ljudem, kar sami nemajo, in še imajo, imajo le po krivici; ljudje, ki obečajo, da po ovinkih Bločanu sina oprostite, ako se vpiše v Cikorijo; ljudje, ki obečajo, da bodo dajali službo pri mestnem tlaku po protekciji in pod roko; ljudje, ki okoličnikom kažejo ponarejena pravila; ljudje, ki kriče na eno stran, Kranjce iz Trsta, pa se potezajo za Italijane iz kraljestva onkraj luže; taki ljudje se drzevajo še govoriti o poštenju. V hiši obešenega ni dobro govoriti o vrvi, to bi moral vendar znati Sior Poldek. Tudi je grda nesramnost, ako odbor Cikorije javi, da ni v zvezi z Irredentariji, pa vse svoje uradne oglase javi v Irredentarskih listih, pri pogrebiti in demonstracijah koraka vštric odbora društva Progressa. Kogar »L'Independent« in »L'Alabarda« hvali, ta vendar ne more biti pravi avstrijski in tržaški patrijot. In kakaj pa ni Cikorija postavila v svoji pravila paragraf, da bode delala tudi proti nagibom Irredente?

Hal to je kaj družega: Domačine hočejo voliti, pa predsednik Cikorije pri vsem tem sedi in glasuje z Consoli, Vidakoviči Raškoviči itd., koliko je sploh rojenih v Trstu gospodov od leveice mestnega zbora? V državni zbor hočejo kandidirati Sior Polkota, češ da on bo skrbel za čast Trsta. Lepa čast ta, v Trstu bo levičar, na Dunaji pa desničar — ein Mädchen für alles. Povej i s kom holiš, in povem ti, kedo si. — Kedor pa pijanca lovi in na-

vadnega »fraklarja« imenuje svojega kolego, pač ne more nobenega zastopati dostojno.

Toraj le tiho, laž ima kratke noge; ali politika Cikorije ni le nedostojna, ona je tudi abotna; ker vsak korak teh mož ni niti tega vreden, da bi ga primerjali, boju don Quiscotte-ja proti veteranim milonom I Apagel!

Opozorujemo si občinstvo na današnje številko ital. dnevnika »Il Soldo«, ki Cikorijo in Cikorjaše ošteva, kakor zaslužijo ter jim naravnost očita da ljudstvo slepijo, ker mu objubujejo meavedovo kožo, katera pa ni njihova. Kedor zna italijansko, naj čita cenejši »Il Soldo«.

Tržaške novosti: Dr. David Starčević se bavi uže več dni v Trstu, odkoder odpotuje s svojo mlado soprogo v Pariz.

Zbolet je 40letni prodajalec sadja J. P. iz Trsta naenkrat na cesti. Morali so ga odvesti v bolnico.

Policijsko. V četrtek večer je bilo prijetih 9 večinoma težakov in mornarjev, ker so imeli se seboj več dolgih nož. Nevarni ljudje tol — Zaprlji so tudi 49letnega ključarja A. K. iz Trsta, ker je svojev gospodinjji grozil. — Zasačili so tudi tri dečke, ki so v gledališču Politeama Rossetti vkrali 55 listkov za vstopnino, ter jih priprli. Vtrli so steklo, da so se polastili listkov. — Nevaren projak 34letni godec J. B. iz Trsta, ki je nečega gospoda na ulici prosil in ga je isti zavrnili da mu nič ne da, ga je z nožem ranil na lice. Potepina so odvedli v zapor.

Izpred sodnije. Te dni je bil obojen fakin Anton Šuman iz Trsta na 2 leti težke ječe, ker je okoličanu Josipu Peritzu vkradel pred kolodvorom jopico, ali Peritz je tekel za njim in straže so ga vjele, ubežal je stražam, katere so ga potem vjele v nekeje uže znanih hiš v starem mestu; tudi tam se je soperstavil in po stražah mahal, zato pa hušja kazen. — Obsodila je sodnija tudi nekega Adolfa D-rziča, 23letnega trg. agenta na 3 mesece ječe, ker je nekeje graškeje firmi »izšvindlal« blaga za 42 gl.

Goriške novosti. Zmešnjava je nastala v goriškej trg. zbornici. — G. Eržetič (Slovenec) ni o pravem času naznanil, da prevzame odborništvo v trg. zbornici; zato je zbornica poklicala na njegovo mesto g. Gasserja, ki je imel za izvoljenimi največ glasov. To pa ni po volji večini zbornice, ki ne mara Gasserja. Zato pa večina v prvi seji, ko jo je povabil vladni komisar, da se konstituiraj, ni hotela tega storiti in je izrekla, da čaka odgovor na rekurz Eržetiča. Stvar je zmešana, in mogoče, da se celó zbornica razpusti. — Gospod France Povše, vodja slov. oddelka kmetijske šole v Gorici in dež. poslanec odpovedal se je zarad bolehnosti službi in poslanstvu na Goriškem ter se preseli v Ljubljano. Čudne reči se godé véasih za kolisami. — Konjske dirke so se vršile v četrtek na rojicah pri Gorici. Udeležili so se teh dirk domači, Tržačani, tudi Italijani iz kraljestva in Dunajčani, ali zadnji so odnesli vsa bogata darila. — Za otroški vrt in za dekliska šola je g. dr. vitez Tonkll nabral mej drž. poslanci 400 gl., sam pa dodal v ta namen 100 gl. Otroški vrt in dekliska šole ste za Goriške Slovence tako važni ustanovi, da je moramo nujno priporočati vsem bogatim sloven. rodoljubom. — Gospodarski list goriški j-zaostal tri mesece in mislilo se je uže, da več ne pride na svitlo, ali te dni ste prišli na svitlo prvi 2 številki v jako lepej novej obliki in z jako zanimivo podučljivo osebino. Urednik mu je baje G. Ernest Klavžar, ki je nekđaj sodeloval pri Kmetovalcu in pri Soči.

Slovan ilustrovan, leposloven list v Ljubljani prinesel je v svojej zadnje 7. številki lepo sliko rajncega pesnika Krilana in njega životopis iz mojstrskega peresa pesnika Gregorčiča, potem krasni slik cesarjeviča Rudolfa in cesarjevine Stefanije, sploh samo zanimivo osebino.

Kres. Leposloven in znanstven list. Sodelovanjem prof. dr. Greg. Kreka in župnika Dar. Trstenjaka urednje dr. Jakob Sket, c. k. gimn. prof. v Celovci. Obseg 4. številke: Arabela, Roman. Spisala Pavlina Pajkova. (Dalje.) — Pesni mladeniške ljubezni. A. Pin — Na višavi. Povest. Spisal Anton Koder. — Pevec. Mirko. — Ponočna ježa, Balada. Mirko — Narodne pripovedke. Priobčuje Mat. Valjavec. — Rjavost žita. Spisal M. Členček — O narodnih pesnih koroskih Slovencev. Spisal J. Scheinigg. (Dalje.) — Donavina. Spisal M. Sila. — Solva. Davorin Trstenjak. — Drobnot. Izhaja v mesečnih zvezkih: 3—4 polan začetkom vsakega meseca; velja 4 gl. na leto, 2 gl. na pol leta in se tudi lahko po snopiščih 40 kr. v knjigarnah kupuje; Tudi letnik 1882, 1883 in 1884 se še dobi in sicer po 3 gl., prvi letnik nam je pa pošel.

Zloben napad na cesarico. Naša cesarica se je 23. marca, kakor po navadi, sprehajala po nekem najboljzidnejših sprehajališčev v Amsterdamu. Kar stop proti njej čedno oblečen okoli 40letni mož, in 5 stopinj od nje vzilgu« palico, da udari ž njo cesarico po glavi. Cesarica je k sreči to opazila in s pihalcem palico odbila, pihalec pa se je

vsled udarca zlomilo. Ljudje so začeli skupaj vreti in gospiica plemenita Majlath, ki je cesarico spremljala, razjasnila je okoli stojičim, da je cesarica, ki je bila napadena. Nekateri so tekli po policijo, drugi pa prijeli napastnika, ki je na desno in levo mahal in hotel uteči, kar se mu pa ni posrečilo, ker je bila policija hitro na mestu. Cesarica je bila tako razvneta, da ni mogla odgovoriti na prašanja, katera so jej stavili, da se stvar pojasne. Molče je cesarica odtekla, vzela kočijo in se peljala v hotel Amstel. Napastnik je pri policiji izjavil, da se z v Leon Bindshuyden in da je trgovec. Na prašanje, kaj ga je napoltilo k temu zlobnemu napadu, odgovoril je, da je uže več dni opazoval »to gospo«, ki na sprehajališčih ne govori z nobenim človekom ter je tako ponosna. »Kakor bi bila kaka cesarica.« Ko so mu povedali, da je gospa, katero je napadel, avstrijska cesarica, zgrudil se je skoraj od strahu ter je kleče odpuščanja prosil a pristavil je, da je oelo izvršil pri popolnej zavesti. Obdržali so ga v zaporu in ni dvombe, da ga zadene ostrá kazen. V Amsterdamu je naravno vsled tega velika razburjenost; holanski minister notranjih zadev je še tisti dan šel k cesarici ter jo v imenu vsega holandskega naroda odpuščanja prosil. Cesarica je hotela še deset do dvanajst dni v Amsterdamu ostati, vsled tega dogovka je prej odpotovala, in drugo leto pa utegne ne več obiskati Amsterdamu.

Nesreče. V Moskvi je 5. t. m. vstal ogenj v nekej hiši in zgorelo je 19 oseb.

Čudna dogodba. Nek župnik, nastavljen na kmetih blizu Doggenorfa na Bavarskem, sprehajal se je nedavno po stezi ob gozdu. Sreča ga neka žena, lepo ga pozdravi in praša, koliko je ura. Župnik seže po zlato uro, pa v tem trenotju jo žena zgrabi in pobegne v gozd. Poropani je bil tako prepanjen, da se kar z mesta ni mogel ganoti, kako li teči za roparko. Še predno se je pomiril, pride proti njemu nek mož, kateremu je župnik tožil svojo nezgodo. Mož ga je tolažil ter rekel, da hoče tatice proganjati, ako hoče župnik mej tem časom varovati veliko pletenico, katero je imel na roki i bi ž njo ne mogel tatice doiti. Postavil je tedaj pletenico na tla pred župnika ter tekel v gozd za tatice. Mine četré ure, mine polu ure, mine ura, a mož se ne vine. Župniku j- bilo uže dolg čas in polasti se ga tudi r- dovednost, kaj ima mož v pletenici; vzdigne toraj pokrov, in glej! majhen dedek mu pomoli ročici naproti. — Dobra kupčija! Otrok bo imel dobrega očeta, da bi mu sin tudi veselje delal, pa župniku ne bode žal za uro.

Poslano.

Jaz podpisani Ivan Škerl iz Grete sem večkrat v Edinosti in od ljudi na paden, da sem Cikorjaš. Jaz sem bil res prvi prvem zboru tega društva, kakor razni drugi zapeljani okoličani, ali od tistega časa sem sprevidel, kaj je to, in sem pustil vse skupaj ter se več ne pečam ne s Cikorijo, ne z nobenim drugim društvom. — Prosim torej, da se ime pri miru pusti.

V Greti, 8. aprila 1885. Ivan Škerl
* Za takove članke je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleval. Uredn.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Posojilnica in hranilnica v Kopru.

(Dalje.)

Sosed sosedu najbolje pozna, drug drugemu najlože zaupa, drug drugemu ima tudi pomagati v potrebah in sicer brez plačila, brez »žornade«. Danes meni, jutri tebi. Danes je le ten potreben posode, drugi mu s poroštvom pomaga, da jo vdobi. Jutri, to je za nekoliko časa, mogne biti potreben drugi, pa mu prvi pomaga. Nikdar se nepovzdržigovati jeden nad drugega, vselej se ljubiti kakor brati i to ljubezen kazati ne samo s besedami, temuč tudi s dejanjem. Jedino tako morejo napreтовati vsi pošteni i dobri i popraviti se slabi, kar je i mora biti vseh nas vroča želja.

Po teh besedah naj grem dalje se svojim sporočilom.

Vsak kdor noče dobiti posojilo, mora biti član za družo, ter imeti saj je ten del-ž (»kicijo«), koja je po pravih ustanovljena na najmanj 5 forintov. To je denar, kojega izposojevalec ne izgubi, ampak na njega še obresti vleče, i s kojim se izposojevalca na zadrugo nekakim načinom vže, da i on sam na njeno korist dela. Razun teh 5 for. mora vsak član plačati vstopnino od 2 for. t. j. ko stopi v za drugo, ta znesek plačati i to jeden krat za vselej, dokler je član zadruge, dokler ima saj jeden delež. Ko bi prenehaj biti član ter pozn-je zopet hotel postati, moral bi zopet plačati vstopnino. Ko bi tega ne bilo, lahko bi se našlo mož, koji bi se večkrat izbrisali ter zopet vpisali in tako

prouzrokovali mnogo brezpotrebne opravila. I prav v tem se vidi potreba vstopnine; iz tega se vili, da je povse opravdana, kakor je to odbor v svojej prvi sednici odločil. Vstopnina je potrebna, iznesek bi mogel odbor tudi na manje spremeniti. Vsekako pa denar, koji se pod tem naslovom vdobi, ne izgubi se, ampak ali se potroši za potrebe ali pa se ga za vsako mogočo nepredvidjeno potrebo z obrestmi vred hrani.

V to svrhu ustrojen je tudi poseben rezervni fond. V ta gre denar, koji se rezervira, hrani, da bode, kakor rečeno, v nepredjenej potrebi porabljen, da zadruga tudi sama za se nekaj ima, da bode tako bolj stalna i bolj močna. O tem se je tudi razpravljalo v prvi sednici odborojev, kakor tudi v sednici odbora i nadzorstva i odločilo, da ima rezervni fond obstati i da se ima do daljnega odloka uzimati pri vsakej posodi 1 po sto.

Tolik postotek se je odločil tudi za uradne stroške pri obeh imenovanih sednicah. Tudi ti stanejo zadrugo, posebno prvo leto, a ko bi tudi kaj ostalo, ne izgubi se, bode na korist zadruge, koje obstoj je neobhodno potreben i koja koliko je jača toliko je koristneja vsem njenim čl. nom.

Trošek pri sodnijah, za kolike, za tiskovine, za podpise pri obeh, koji neznajo pisati i podobne imajo nositi oni, koji si denar izposujejo.

Vzemiši v ozir obresti, rezervni fond i uradne troške, vsak izposojevalec plača nekaj nad 8 po sto. To je dosti visoko, ali, ako se vzame v ozir, kaj, koliko i kako so naši ljudi plačevali i še plačujejo na posode drugod, potem ni to tako visoko, kakor se na prvi mah zdí.

Da samo nekaj omenim o postotkih, koje naši ljudje drugod plačujejo.

Za 10 for. da plača nekemu vsak dan pol litra mleka. Recimo da pol litra mleka 5 novč. stoji, potem ta plača na 10 for. glavnice ali kapitala 35 novč., obresti ali interesov na teden, na mesec dni 1 for. i 50 novč., na leto dni 18 for., ali kar je to isto, 180 po sto. K temu se v več slučajih nezna nikdar pravega računa. Vsak čias se kaj prinaša, ali na račun obresti, ali pa darove, koji bi v mnogih slučajih zadostovali za primerne obresti. Drugač se pa plačuje po 10, 12, 20, 25, 30 i več po sto za obresti, kakor se je mogel odbor tečajem svojega poslovanja osvedočiti i kakor se lahko vsakdo iz prošnje osvedoči. To je tudi dokaz, kako je posojilnica bila potrebna i ako je nekoliko draga, vendar je veliko ceneja nego drugi navadni verovniki. To je tudi jeden glavnih uzrokov, zavoljo kojih so ljudi pri posojilnici posode prosili — da se namreč reše dolgov, na koje plačujejo previsoke obresti. (Dalje prih.)

Tržno poročilo.

Kava — mlahova kupčija, cene šibke. — Provalo se je 500 vreč kave Rio po f. 44 do 59., 600 Santos po f. 49.50 do 59. **Sladkor** — še precej živahna kupčija. — Provalo se je te dni 6000 vreč sladkorja po f. 19.75 do 22. **Sadje** — pomeranče, limoni f. 2 do 5, mandolji f. 77 do 80, fige v venci f. 16, rožiči f. 6.50 do 7, opaša f. 13 do 17, cvebe f. 12 do 15, Eleme f. 24 do 35, Sultanina f. 26 do 37.

Olje — malo kupčije, cene so zarad tega nekoliko odnehale. — Namizno stane f. 68 do 91, jedilno f. 42 do 47.

Petrolje — cena trdno na f. 950 z nagibom, da še poraste.

Domači pridelki — zanemarjeni, cene nespremenjene.

Žito — Nekateri hočejo vedeti, da bodo cene žita poskočile, ali to je le manever.

Seno — še precej iskano in plačujejo dobro konjsko od f. 1.30 do 1.60, volovsko fino celo do f. 1.75.

Borsno poročilo.

Borsa je bila nekoliko dni jako vznemirjena, denes pa je uže bolj mirna in so kurzi, ki so nekoliko padli, soped začeli vzdigovati se.

Dunajska Borsa dne 10. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih	81	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	81	60	•
Zlata renta	105	85	•
5% avst. renta	97	25	•
Delnice narodne banke	856	—	•
Kreditne delnice	283	30	•
London 10 lir sterlin	125	45	•
Napoleon	—	—	•
C. kr. cekini	9	89	•
100 državnih mark	5	84	•

SEJM V TOMINU

za živno, poljske pridelke, gospodarsko in kmetijsko orodje, štacijsko blago itd. boje na Sv. Jurja dan 23. aprila in na Sv. Matevž dan 21. septembra vsako leto.

V Tolminu, 6. aprila 1885. Županstvo.

Razglas.

Razpisuje se služba cestarja na skladovni cesti Skopo-Dutovlje. Pogaje pove načelnstvo v Sežani. Prosinje naj se vlagajo pri podpisnem.

Cestni odbor v Sežani 29. marca 1885.

Načelnik.

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovrtniške želodečne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (3)

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; za naročilo in pošiljavo pa edino v lekarni *Cristofolotti & Goriet*, v Trstu v lekarni *E. Zanetti & G. B. Rovis*, *G. B. Faraboschi* in *M. Ravasini*. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Der beste Motor
Friedrich & Jaffé
Fabrik-Wien, III. Hauptstr. 109.

Prosim! Čitajte!

Pri nekej javnej dražbi sem za polovico navadne cene kupil od ene najbolj imenitne fabrike cel zalog koev in konjskih odej in lahko dam dokler imam kaj v zalogu samo for. 1-50 komad. V zalogu je do sedaj še nad 1550 komadov jako velikih, zelo d belih, širokih in trdnih

KONJSKIH ODEJ.

Ti kosi so po 185 cmt. dolgi in 130 cmt. široki z barvanimi zombi. Debeli so skoraj kakor deska radi tega so tako močni. Več ko sto zahvalnih pisem imam od bogatih oseb, ki so si se naročile pri meni taeh odej. v svojej pisarni na razgled. Pošljem za gotov denar ali po povzetju. Vsaki dan odpošljem na vse štiri dele sveta več taeh odej, in povsod so ž njimi zadovoljni, ker jih tudi za posteljne odeje rabijo in ker so preje še enkrat toliko stale. Naslov: *Exportwareshaus zur Austria*, Wien, Oberdöbling, Mariengasse št. 31-E. (Lastni hišni)

Neverjetno ali resnično!

Vse skup le 1 for. 50 nov.

- 1 Močna platnena rjuha brez šiva 230 cmt. dolga, 155 cmt. široka — f. 1.50
- 1 tucat malih prtičev, dobre vrste — f. 1.50
- 4 obrisače z zobci, turške vrste — f. 1.50
- 6 obrisač iz prav. platna 1 m. dolge — f. 1.50
- 6 platnenih servietov, veliki — f. 1.50
- 1 8[4] platnena namizni prt za 6 oseb — f. 1.50
- 1 8[4] platnena kavni pot — f. 1.50
- 6 platnenih žepnih rut velikih in finih — f. 1.50
- 6 platn. žepnih rut z barvanim robom — f. 1.50
- 12 batist-žepnih rut z robom — f. 1.50
- 6 modrih ali pa rumenih žepnih rut za nosljače — f. 1.50
- 1 fina srajca za gospode iz šifona-cretona-oksforda v vseh poljubnih merah — f. 1.50
- 1 fino vezena švicarska ženska srajca v vseh velikostih in poljubnih širjavah — f. 1.50
- 1 nočni korzet s krasnim vezanjem v poljubnej veličini in širokosti — f. 1.50
- 1 platneno žensko spodnje krilo krasno izpolnjano — f. 1.50
- 1 platnena gače — f. 1.50
- 1 ženska hlače vezene z plišom — f. 1.50
- 3 fine svilnate žepne rute — f. 1.50
- 1 volnena srajca, način Jäger — f. 1.50
- 1 volnene hlače, način Jäger — f. 1.50
- 12 parov svilnatih nogovic — f. 1.50
- 1 ženski moder iz najboljšega angležkega jekla s zaklepom — f. 1.50
- 6 parov svilnatih nogovic vsake druge barve — f. 1.50
- 6 vezanih žepnih rut z raznimi imeni — f. 1.50
- 1 posteljni tepih v najkrasnejših barvah — f. 1.50

Prodajalo se bude le do 20. prihodnjega meseca. Poznejša naročila se ne bodo mogla izvršiti. Ni je druge trgovine, ki bi mogla tako ceno in toli dobro blago oddajati, radi tega se iz vseh krajev Avstro-Ogerske vsak dan veliko blaga naroči. Tudi se lenko dobi za ženitvanjsko balo vsa oprava, kakor: namizno, posteljno in drugo perilo 100-150-200 for. po najnižej ceni. Kar se komu ne dopade pa vzamemo nazaj. Naročila izvršujejo se le proti poštnem povzetju. Naslov naj se naredi: *Wäsche Export zur Austria*, Wien, Oberdöbling, Mariengasse 31. E.

1884.
razstava v Kalkuti (diploma s kolajno).
VLAHOV
lek odobren po c. kr. vladi, priporočen od zdravniških strokovnjakov, patentovan od zjedinenih držav Ameriških.
Dosežni uspeh: vsakoršna nerazpoložnost, neprebavljivost, kolika, gijste, krvavica, (hemoroid), povračljive mrzlice, vadenica, pronica, leno. t. slabost, čiščenje krvi. Čisti polagoma in okrepuje zdravje. — Z vsako steklenico vred dobi se tudi navod, kako se ima rabiti lek.
Pozor proti ponarejenju! Da bi dobivanje leka olajšal zalaga ž njim izdelovatelj vse kavane, mirodinjice, sladčarije in likerije v glavnih mestih po celem svetu. 33-48
Tvornica: Romano Vlahov v Šibeniku. Glavna zaloga v Trstu ulica S. Lazzaro št. 1.

NB. Pozor proti ponarejenju.

Najboljši
papir za cigaretko
34-36 je pristni
LE HOUBLON
franc. fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu
Svari se pred ponarejanjem.

Pristen je ta papir za cigaretko le, ako nosi vsaki listek znakmo: „LE HOUBLON“ in doljno zavarovalno marko ter signaturo.

500 AFEUILLES
FORMA FRANCOIS
Cawley & Henry
PARIS

Fao-Simile de l'Etiquette 17 Rue Bazarier à PARIS

Prašek za prsa
Izvrsten lek proti kašlju, preniklosti, prehlati i drugim kataralnim manam.
Škatlja z napoltkom po 30 nvd. dobiva se samo lekarni
PRAXMARER
Piazza Grande — Palazzo Municipale
Trst.
Naročbe obnavljajo se bezokladno.

Ne več kašlja

Bez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot ponarejeno.
(Varstv. znamka)
Cvet zoper trganje
po dr. Maliču,
je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in hite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo *svetlo zoper trganje po dr. Maliču s svaten stoječim znamenjem*; 1 stekl. 50 kr.

Planinski želiščni sirop kranjski, izboren zoper kašel, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nahajajoši sokli in siropi. 13-20

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljšo vrsto, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda, najboljša za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne kroglice, c. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sljano osvobodile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpjenih udih, skaznem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gid. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.
Na očila iz dežele izv. šč. se takoj v lekarni pri „samorogu“
Jul. pl. Trnkózy-ja
na mestnem trgu v Ljubljani.

C. k. priv. tovarna
L. Tedesko & C.
DUNAJ.
Tovarna v Požunu V Tratu Corso 709-2.
VELIKANSKA ZALOGA
popolnoma izdelanih oblek za gospode in spalnih sukenj, obleke za dečke in majhne otroke.
plašče in obleke za deklice in otroke v najelegantnej in najnovejši modi.
Odlikovan na vseh svetovnih razstavah radi velike elegence, solidnega dela in posebno nizke cene svojih izdelkov.
Vsa obleka je po najnovejši modi uprava to izdelana iz najmoderneje robe, kakor pri vsem tem jako cene, akoravno fine in izvenredno fine vrste, vedno v vseh velikostih na razpolganje, po čudno nizkej 2-24 stalnej tovariški ceni

Filiala pri **Al. Eisenstädter** v TRSTU
Corso št. 709-2.

Tovarna v Prosnicah

Javna trgovska agencija
(Publica Agenzia Commerciale)
Corso v Trstu št. 22.
ZANIMIVO ZA VSE
Posebna potrežba za male naročbe. Pošilja se na vse kraje na drobno družinam in gostilnicam: Razno sočivje, kavo, mirodije, pomeranče, limone, sadje, cvrtlice, rokodelsko orodje, pohištvo, dišavine, modno blago itd., vse po originalnih cenah proti mali proviziji, carine prosto.
Prezame razpošiljatev in vročitev tiskovni, okrožnic, cenikov, za katera koli dežele in stanove. 9-10

Odelek za nastavljanje v službe. Priskrbi zastopnike in uradnike za vse trg. stroke, za kovanje in za visoko gospodo.

Agencija za posredovanje u službah i kod stanovanja
E. GEROMINI-JA
priskrhuje službe svake vrste u Avstriji i tuzemstvu. Kupuje i prodava kuče, po najugodnijimi pogodbami.
Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

Po najnižej ceni!!
ZALOGA
Rimljanskega žveplja za žvepljanje trt
pri firmi
FRATELLI ZERNITZ
ULICA DEL TORRENTE št. 2
(poleg tiskarne Dolenc).

Komoditeta in ekonomija zadnja novost.
Pečati z automatičnim aparatom so dobro rabljivi zaradi natančnosti in hitrosti, s katero se more tiskati ž njimi in zaradi trajnosti, ali vendar še preveč stanejo. Pečati na roko so bolj ekonomični, ali trebajo preveč postranskih priprav.
Elegantni automatični pečat „Merkur“ kakor je tukaj naslikan pa ima vse prednosti automatičnih pečatov, a zaradi priprave konstrukcije in lahkote stane le fr. 3.50.
Novi pečat MERKUR z automatičnem barvilom dobi se le v 64-20
odlikovanem grafičnem zavodu
H. FREISINGER-JA
Lloydova palača ulica „Mercato vecchio“ 4
V TRSTU.

OPEKA doma žgana, dobi se v vseh vrstah pri podpisnem po najnižjih cenah za brzo plačilo, ali na obroke, ali pa tuil po spoznanji na upanje. Jamči se za dobro robo. Opečnica je tik ceste, ki drži od Reke proti Trstu. — Za obilno naročilo priporoča se **Marija Ambrožič**, n. l. nar. pošta Košana S. Peter.

Piccoli-jeva želodečna esenca
lekarna Piccoli-ja „pri angelu“ na Dunajski cesti v Ljubljani ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval
bolezni v želodecu in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemorojde, zlatenico, migreme, itd. In je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.
Steklenica 10 kr. Kdor je vzame več, dobi primeren odpust
Blagorodni gospod Piccoli v Ljubljani. Vaša želodečna esenca je jedino zdravilo, ki mi pomaga pri moji bolezni v želodecu. Vsakikrat kadar jo rabim, čutim olajšanje in zboljšanje.
Josip Sordal, župnik, Kamrje, pošta Črniča.
Tukaj velja izrek: „Čast zaslužku“ Vaša želodečna esenca, katero smo jaz in mnogo drugih bolnikov rabili v bolezni, je prav čudovite moči, posebno pri želodečnih boleznih. *A. Lupetina*, župnik, Kršan na Primorskem.
Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarničarja Piccoli-ja hitre in prečudne zdravilne moči. Ž njo ozdravilo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.
A. Wlassich, župnik-kan. Plominj, Primorsko.
Antirrhoeum najboljšo zdravilo proti prehlajenji, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.
Pastilje santoninske; (kolesci zoper gliste) izkušeno zdravilo zoper gliste škatljica 10 kr. 100 koščekov 60 kr. 1000 koščekov 5 gid.
Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), plučnim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašel in hripavost. Škatljica 20 kr.
Želiščni sirup. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirup se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučnim boleznim, zasilženju, kašlju, hripavosti, dušljivemu kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci ša toliko žlice. Steklenica 36 kr.
Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraž frišna dobe v lekarni

G. Piccoli-ja
„pri angelu“
LJUBLJANA, Dunajska cesta.
Naročila izvršujejo se s prvo pošto proti povzetju zneska.
Zaloga v Trstu so v lekarnah pl. Leutenburg, Faraboschi, Prendini, Ravasini in Zanetti ter v vseh boljših lekarnah Istre in Primorske. 23-30